

Od redakcji

Od czasu publikacji pierwszego tomu „Polskiego Rocznika Muzykologicznego”, który powołany został do życia za sprawą Adolfa Chybińskiego w 1935 roku, minęło już ponad 80 lat. W okresie międzywojennym ukazały się zaledwie dwa tomy „Rocznika”, ale z myślą o kontynuowaniu tej tradycji czasopismo zostało w 2004 roku reaktywowane pod auspicjami Sekcji Muzykologów Związku Kompozytorów Polskich. Odtąd ukazuje się regularnie, a jego łamy zajmują artykuły i komunikaty z zakresu wszystkich poddyscyplin muzykologii oraz wybrane materiały z dorocznych Konferencji Muzykologicznych ZKP. Redakcja „Polskiego Rocznika Muzykologicznego” — do końca 2015 roku kierowana przez dr hab. Katarzynę Dadak-Kozicką, której zasług dla odrodzenia i budowania pozycji tego periodyku w polskiej muzykologii nie sposób przecenić — każdorazowo dokładała wszelkich starań, by prezentować nie tylko rozległy zakres problematyki, ale też dokonania badaczy z różnych ośrodków i środowisk akademickich. Pośród opublikowanych dotąd tomów nie brakowało także ujęć monograficznych, poświęconych wybranym zagadnieniom badawczym lub/i dedykowanych wybitnym twórcom muzyki i muzykologii polskiej.

Niniejszy, czternasty tom „Polskiego Rocznika Muzykologicznego” rozpoczyna nowy etap w dziejach naszego czasopisma, wyznaczony rozpoczęciem współpracy z Polskim Wydawnictwem Muzycznym, prestiżową oficyną wydawniczą specjalizującą się w publikacjach nut oraz książek o tematyce muzycznej, od 1945 roku utrwalającą i upowszechniającą polską twórczość kompozytorską oraz refleksję naukową w zakresie muzyki. Ta zmiana, istotna i budząca wiele nadziei (m.in. na znaczącą poprawę jakości edytorskiej oraz dystrybucji pisma, by było ono dostępne dla jak najszerszego grona czytelników, w tym także zagranicznych), stała się impulsem do wprowadzenia pewnych korekt w strukturze „Rocznika”. Jakkolwiek jego zasadnicza formuła pozostanie taka sama, postanowiliśmy wprowadzić uporządkowaną, czytelną koncepcję podziału treści

na cztery zasadnicze działy. Odtąd każdy tom będzie miał swój „temat główny” reprezentowany przez grupę artykułów, a pozostałe teksty zostaną uporządkowane w sekcjach poświęconych dawnej i nowej muzyce polskiej, problemom z zakresu etnomuzykologii oraz zjawiskom sytuującym muzykę w interdyscyplinarnych powiązaniach. To kwestie, którymi zainteresowanie jest pochodną wyzwań stojących przed współczesną muzykologią i przemian, jakie stały się udziałem naszej dyscypliny, a które niewystarczająco jeszcze zauważalnie reprezentowane są w polskim czasopiśmiennictwie muzycznym.

Innym ważnym celem, jaki stawiamy sobie na nowym etapie dziejów „Polskiego Rocznika Muzykologicznego”, jest przekształcenie go w czasopismo realnie dwujęzyczne, w którym obok tekstów w języku polskim przeczytać będzie można artykuły anglojęzyczne pióra autorów z kraju i zagranicy. Będziemy zatem dążyć z jednej strony do rozpowszechnienia wyników rodzimych badań naukowych na forum międzynarodowym, a z drugiej — do przybliżenia i udostępnienia istotnych dokonań badawczych (w oryginale i w tłumaczeniach na język polski) światowej muzykologii na rodzimym gruncie.

Tematem głównym niniejszego tomu jest muzyka w klasztorach. Reprezentują go dwa teksty — studium Agnieszki Budzińskiej-Bennett poświęcone repertuarowi z czternastowiecznego Kodeksu z Las Huelgas, powstałego w tamtejszym konwencie cysterek, będącemu świadectwem kultu św. Jana Chrzciciela, oraz Ewy Hauptman-Fischer na temat pochodzących ze śląskich klasztorów osiemnastowiecznych rękopisów dedykacyjnych. Badania nad muzyką polską są prezentowane w czterech kolejnych artykułach. Ewa Czachorowska-Zygor i Agnieszka Draus ukazują syntetyczne i problemowe spojrzenia na twórczość polskich kompozytorów XX wieku, odpowiednio — Adama Walacińskiego oraz Marka Stachowskiego. Barbara Literska poszukuje odpowiedzi na pytanie o granice naruszalności oryginalnych dzieł Fryderyka Chopina w transkrypcjach dokonanych jeszcze za życia kompozytora. Wreszcie Małgorzata Woźna-Stankiewicz przedstawia obszerną, szczegółowo udokumentowaną rozprawę o „muzycznej codzienności” Krakowa z lat 1866–1918, która traktuje o wydarzeniach dziejących się w miejskich plenerach, poza salami

koncertowymi. Dział etnomuzykologiczny wypełniają artykuły dotyczące interpretacji kanonu polskich tańców narodowych w świetle takich kategorii poznawczych, jak stereotypizacja i mitologizacja (Tomasz Nowak), oraz krytycznego spojrzenia na dzieje i paradygmaty muzykologii porównawczej, a także jej znaczenia dla współczesnej etnomuzykologii i antropologii muzyki (Sławomira Żerańska-Kominek). W ostatnim dziale „Rocznika” pojawiają się natomiast teksty poświęcone z jednej strony badaniom nad muzyką filmową i popularną, szczególnie intensywnie dziś rozwijającymi się zakresami badawczymi muzykologii, a z drugiej – związkom muzyczno-literackim i muzyczno-filozoficznym. Nicholas Reyland proponuje zatem własną teorię obecności muzyki filmowej (theory of film music presence) i aplikuje ją do muzyki Zbigniewa Preisnera do filmów Krzysztofa Kieślowskiego. Mariusz Gradowski natomiast śledzi przemiany znaczenia terminu „big beat” w muzyce w kontekście historycznym, geograficznym i stylistyczno-gatunkowym. W studium Anny Chęćki czytelnik znajdzie rozważania na temat roli muzyki we współczesnym dyskursie humanistycznym na przykładzie krytycznego odczytania koncepcji Jamesa O. Younga. Na koniec zaś Małgorzata Sokalska mierzy się z problemem recepcji Mickiewiczowskiego *Konrada Wallenroda* w dziewiętnastowiecznych librettach operowych. Gorąco zapraszamy do lektury.

Iwona Lindstedt, redaktor naczelna

Editorial

More than 80 years have passed since the publication of the first volume of *Polski Rocznik Muzykologiczny* [Polish Musicological Yearbook], founded by Adolf Chybiński in 1935. In the inter-war only two volumes of the journal were published; to continue its tradition, in 2004 it was revived under the auspices of the Musicologist Section of the Polish Composers' Union (PCU). Since then it has been published regularly, featuring articles and short communication papers in all subdisciplines of musicology as well as selected proceedings of the PCU's annual Musicology Conferences. On each occasion the editorial team of *Polski Rocznik Muzykologiczny* — until the end of 2015 headed by Dr hab. Katarzyna Dadak-Kozicka, whose contribution to the revival and raising of the stature of the periodical in Polish musicology cannot be overestimated — did their best to present not only a broad range of topics, but also achievements of various scholars. The volumes published so far have included monographic issues devoted to selected research questions and/or outstanding Polish musicians and musicologists.

The current, fourteenth volume of *Polski Rocznik Muzykologiczny* begins a new chapter in the history of our journal, marked by the start of our collaboration with Polskie Wydawnictwo Muzyczne-PWM Edition, a prestigious publishing house specialising in music scores and books about music, recording and popularising the work of Polish composers as well as scholarly analyses of music since 1945. This important change — which raises many hopes (also for a marked improvement in the editorial quality of the journal and its distribution to make it available to the widest possible readership, including foreign readership) — has prompted some corrections in the structure of *Rocznik*. Although its main formula will not be changed, we have decided to introduce a clear concept of its division into four main sections. From now on each volume will have its “main theme” represented by a group of articles, while the remaining contributions will

be grouped into sections devoted to early and new Polish music, ethnomusicology as well as phenomena placing music within an interdisciplinary network. Interest in these questions stems from the challenges facing musicology today as well as the transformations which our discipline has undergone and which have not yet been sufficiently represented in Polish periodicals devoted to music.

Another important objective we set for ourselves in this new chapter in the history of *Polski Rocznik Muzykologiczny* is to transform it into a truly bilingual journal which will feature, alongside articles in Polish, articles in English by Polish and foreign authors. The idea is to, on the one hand, disseminate the results of Polish research internationally and on the other — to present important achievements (in the original languages and translations into Polish) of international musicology in Poland.

The main theme of the present volume is music in monasteries. It is represented by two articles — Agnieszka Budzińska-Bennett's study exploring the repertoire testifying to the cult of St. John the Baptist from the 14th-century Las Huelgas Codex, which originated in the local Cistercian convent, and Ewa Hauptman-Fischer's article examining 18th-century manuscripts from Silesian monasteries dedicated to specific individuals. Research into Polish music is represented by four articles. Ewa Czachorowska-Zygor and Agnieszka Draus present comprehensive views on the oeuvres, focusing on selected research problems, of two 20th-century Polish composers — Adam Walaciński and Marek Stachowski, respectively. Barbara Literka explores the question of transgression of the boundaries of Fryderyk Chopin's original works in transcriptions which originated in the composer's lifetime. Finally, Małgorzata Woźna-Stankiewicz presents an extensive, very well documented study of everyday musical life in Kraków between 1866 and 1918, focusing on outdoor events across the city, events held outside concert halls. The ethnomusicological section comprises articles devoted to interpretations of the canon of Polish national dances in the light of such cognitive categories as stereotyping and mythologising (Tomasz Nowak) as well as critical approach to the history and paradigms of comparative musicology, and its significance to contemporary ethnomusicology and anthropology of music (Sławomira Żerańska-Kominek). The last

section features contributions devoted, on the one hand, to research into film and popular music – as areas of musicological research developing particularly strongly today – and on the other to links between music and literature as well as music and philosophy. Thus Nicholas Reyland proposes his own theory of film music presence and applies it to Zbigniew Preisner's music written to Krzysztof Kieślowski's films. Mariusz Gradowski follows the transformations in the meaning of the term *big beat* in music in historical, geographical and stylistic contexts as well as the context of genre. Anna Chęćka reflects on the role of music in contemporary humanities discourse, using as an example the critical interpretation of James O. Young's concepts. Finally, Małgorzata Sokalska tackles the question of the reception of Mickiewicz's poem *Konrad Wallenrod* in 19th-century opera librettos.

I warmly recommend this volume.

Iwona Lindstedt, Editor-in-chief